

Rørhøgen *Circus aeruginosus* i Sønderjylland.

Årsag til kraftig reduktion i den registrerede bestand.

Et debat oplæg

Af Per Bomholt

Regnvejr i august 2009 gav mig lidt tid til at tage "temperaturen" på Rørhøgen i Sønderjylland. Jeg konsulterede DOF basen, og det var chokerende læsning.

Hans Erik Jørgensen estimerede på grundlag af de data, som HEJ, Per Bomholt, Peter E. Jensen Martin Iversen, Ivar Gram indsamlede i årene 1983 -87 Sønderjyllands bestand af Rørhøge. HEJ skrev at forekomst var almindelig i Vadehavsregionen med op til 40 par i Tøndermarsken og 8 par på Rømø. I alt 53 par i Vadehavsregionen. Arten ynglede desuden i 6 moser i det vestlige Sønderjyllands amt samt på 14 lokaliteter i amtets sydlige del mellem Tønder, Åbenrå og Sønderborg. I den østlige del af Sønderjylland havde den ynglet mellem 1980 og 87 på 11 forskellige lokaliteter (flest i begyndelsen af 1980-erne). På Als blev der i 1982 registreret 8-9 ynglepar.

Hvis man sammenligner disse tal med senere tal fra andre undersøgelser, ser det katastrofalt ud for Rørhøgen. Atlas undersøgelsen fra 1993 -1996 gav 28 par på 9 lokaliteter (Grell 1998) og en særlig DOF base undersøgelse 2008 endnu færre. Sidstnævnte har den endog store metodiske svaghed, at selv udfløjne kuld, indrapporteret i august måned, ikke er registreret som sikre ynglepar.

Står det virkelig så sløjt til med Rørhøgen i Sønderjylland.? Er arten gået katastrofalt tilbage, eller er det gået katastrofalt tilbage for faunistisk arbejde i Sønderjylland?. Svaret må hænge i luften, men noget tyder på, at der er 2 forskellige tendenser.

Ser vi på tallene fra Rømø og Tøndermarsken, har der næppe nogensinde været flere fuglekiggere, som har indrapporteret deres tal fra dette område. Alligevel er der registreret katastrofalt få fugle fra Hæsbjerg Sø til Videå slusen ved Margrethe Kog i 2008 og 2009. Havde Georg Guldvang ikke været i marsken, ville tallene have været endnu mindre. Han registrerede op mod 40 fugle primo maj 2009. Der er registreret 9 ynglepar i marsken i 2008 og 11 par i 2009 (DOF basen). Der er langt fra HEJ's op mod 40 par først i 1980-erne og mine 17 par medio 80erne. (PB 1985-88)

På Rømø og ved Ballum er der også tale om en halvering af den registrerede bestand. Her blev der slet ikke registreret Rørhøg i Atlas projektet(Grell 1998) mod 2-4 par i 2008 og 2009.

Hvad er sandheden? Er Rørhøgen virkelig gået så drastisk tilbage, eller er det en krise i det faunistiske arbejde, hvor en art som Rørhøg ikke betragtes som vigtig nok til at frivillige vil bruge tid på at registrere den.

Hvis det er det første, så ser Arbejdsgruppe for Danmarks Rovfugle et udtalt behov for, at der findes en forklaring. Skyldes det, at ræven er indvandret i Tøndermarsken og på Rømø og truer, måske endda udkonkurrerer Rørhøgen?

Hvis der er en krise i det faunistiske arbejde i 2008 -2009 , er det en katastrofe for dansk miljøovervågning. Rørhøgen er et fremragende parameter for, hvordan bestande af små pattedyr, fugle og frøer trives i det åbne land. Hvis Rørhøgen trives, har agerlandet en god bestand af byttedyr, hvilket antyder, at miljøet har det godt.

Heldigvis afslører tallene, at Rørhøgen stadig har stort set uændret bestand på det intensivt dyrkede Als. Bestanden her er stort set uændret fra 1982 til 2008, der er endda en lille stigning. Fra de godt 75 lokaliteter for Rørhøg, der kendes i Sønderjylland, foreligger der ikke

data fra ca. 25. Per Bomholt har registreret Rørhøg på mange af disse lokaliteter efter 2005 og tallene antyder, at Rørhøgen klarer sig bedre i det østlige Sønderjylland mellem Åbenrå og Christiansfeld end midt i 1980'erne. En del af problemet med manglende registreringer kan således være en krise i det faunistiske arbejde.

Foto: Finn Birkholm-Clausen ©

Tilsyneladende er det de store kolonier, der er gået i opløsning, mens lokaliteter med 1-3 par er uændrede. Det kunne tyde på, at rævens indvandring er en af årsagerne. Rørhøgene har spredt sig mere for at undgå prædation. En anden mulig tolkning er, at fødegrundlaget er blevet ringere i Tønder marsken på grund af omlægningen af landbruget her. De intensivt græsede arealer med får er næppe særligt produktive for Rørhøgen, som jo er en ganske effektiv jæger i kornmarker, mens den sjældent jager over raps og majs. Netop intensiv græsning, majs og raps er blevet mere almindeligt i Tønder marsken.

Kilder:

Litteratur:

Hans Erik Jørgensen. Danmarks Rovfugle , Frederikshus 1989

Michael Grell Fuglenes Danmark 1998

DOF Basen 2008, Rørhøg ynglefugl.